

Verslag vergadering Zoogdierenwerkgroep WD&S, 21 okt 2024

Locatie en tijd: bezoekerscentrum Molsbroek, 20u - 22u30

Aanwezigen: Caroline Tas, Lieven Caekebeke, Philippe Cattelain, Arnout Pieters, en Joris Everaert (verslag).

Verontschuldigd: Willem Bockx, Frans Van Havermaet, Geert Van Damme

1. Bijzondere en leuke waarnemingen 2024

- Nieuws/waarnemingen van o.a. otter, waterspitsmuis, boommarter,..
- Vleermuizen: mopsvleermuis onderzoek 2024, bosvleermuizen, tweekleurige,..
- Enkele leuke recente cameravalbeelden

2. Financiële bewegingen 2024

Joris diende begin 2024 de jaarlijkse aanvraag in voor (werkjaar 2023) ondersteuning vanuit Natuurpunt Studie (Zin-In-Natuur.Studie). Die werd goedgekeurd en hiermee kwam 500 € extra op onze projectrekening. Momenteel staat er 1.140 € op deze projectrekening.

3. Materiaal en data

- We kunnen dit jaar of begin 2025 nog enkele extra cameravallen (incl. toebehoren) aankopen waarbij de voorkeur gaat naar Browning modellen (bv. Elite HP4 of HP5) of evenwaardig (reviews checken voor eventuele goeie 4K modellen) al dan niet in combinatie met bv. een goedkopere Maginon (Aldi of rechtstreeks via website Maginon). We bekijken ook een alternatief of eerder combi met aankoop van een extra struikrover systeem (dit laatste zal nog gecommuniceerd worden door Joris).
- Zelf gemaakte Mostela (Caroline) (met Bushnell NatureView HD en voorzetlensjes): de Mostela is defect door waterschade, Caroline heeft de camera nu, en bekijkt opties.
- Philippe heeft ook nog een Mostela met cameraval, die ergens kan ingezet worden.
 - ➔ Joris bekijkt mogelijke inzet in Molsboek en/of enkele andere waterrijke gebieden, o.a. voor waterspitsmuis.
- Arnout had zijn struikrover-cameravalsysteem ingezet voor de werkgroep (Waasmunster) voor waterspitsmuis. Helaas is deze zoekgeraakt (of gestolen?). Een zoektocht met zelfs metaaldetector kon ook niet helpen, dus wellicht moeten we de struikrover als verloren beschouwen. Onlangs kocht hij een nieuwe, die weer kan ingezet worden (o.a. in Waasmunster, ook voor waterspitsmuis).
- Naast de reeds beschikbare Trip-Trap Life-trap muizenvallen van onze werkgroep i.s.m. Natuurpunt en vzw Durme, liet Willem weten dat hij ook verschillende grotere Life-trap muizenvallen heeft die kunnen ingezet worden (zie verder in planning onderzoek).
- De google drive spreadsheet van het beschikbaar materiaal zal worden aangevuld. Caroline stuurt nog eens de google drive spreadsheet door van het beschikbaar materiaal, om aan te vullen.

4. Communicatie

- WhatsApp groep blijft relatief beperkt actief: er kan via dit medium gerust eens regelmatig ook nieuws van bijzondere waarnemingen op worden gepost.
- Otter-logo voor de werkgroep (via Caroline). Ontwerp werd gemaakt, en zal eind 2024 of begin 2025 definitief worden.

5. Cursussen/avondactiviteiten

Mogelijke mini-cursus batdetector 2025?

Eventuele mini-cursus was eerder al uitgesteld (2024). Joris bekijkt de mogelijkheden om iets te doen in het najaar 2025 i.s.m. de Natuurpunt Vleermuizenwerkgroep Oost-Vlaanderen. Er komt alleszins een batdetector-avond voor gevorderden i.s.m. de Vleermuizenwerkgroep O-VI.

Mogelijke cursus/opleidingsavond cameravallen 2024

- Joris geeft op 21 november in Temse een infoavond/workshop over het leven van de bever en de otter en over het gebruik van een wildcamera. Organisatie Natuurpunt Waasland Kern Scousele, Natuurpunt Waasland vzw, Wakona.
<https://www.natuurpunt.be/agenda/voordracht-over-bever-otter-gebruik-wildcameras-scousele-16910>

Mini cursus zoogdieren: 2024

(Frans en Philippe):

-di 15 okt 2024, zoogdieren in de tuin, Frans

-Braakballen pluizen: 22 okt

-Lifetrapp muizen vangen: 25 okt

- Uitgesteld, eventueel 2025? Bv. samen met vzw Durme, mogelijke eerder eens intern. Philippe doet voorstel voor minstens een interne activiteit.

-**2025 mini cursus** met Joeri Cortens, aug. over vleermuizen, sept. grote zoogdieren, okt. ook nog over muizen incl. vangen. Verder te plannen.

+ ook weer een weekend in Ardennen bij Jorn?

6. Vlaamse en regionale projecten

Nieuwe (Vlaamse) zoogdierenatlas (2024)

Geen nieuws vanuit Natuurpunt. Zal er dus niet komen, of later.

Meetnet Otter

De methode met de vaste sporen/spraint-controlepunten is geschrapt. De geplande opleidingsdag, in samenwerking met INBO, kon dit jaar niet plaatsvinden. Die opleidingsdag dient om vrijwilligers kennis te laten maken met het nieuwe protocol van meetnet Otter: verzamelen van waterstalen om via eDNA-analyses na te gaan of er een Otter in de buurt was. De opleidingsdag werd verplaatst naar volgend jaar. De datum staat nog niet vast, maar de opleidingsdag zal doorgaan in de regio Willebroek-Kruibeke. Wil je er graag bij zijn? Contacteer dan sanne.ruyts@natuurpunt.be

Meetnet Vleermuizen

Het zomermeetnet laatvlieger en grootoorvleermuis, alsook het wintermeetnet. Joris doet coördinatie in eigen regio, in samenwerking met de Natuurpunt Vleermuizenwerkgroep Oost-Vlaanderen. Projectinfo: <https://www.meetnetten.be/> Elke Roels is de nieuwe vleermuizen meetnet coördinatie bij Natuurpunt: elke.roels@natuurpunt.be

PS. Kraamkolonie grootoor in kerk Berlare was geen succes (geen uitvliegers). Nadien bleek dat er in de kritieke periode mei-juni werkzaamheden zijn geweest op de zolder... Er zal contact opgenomen worden met de kerkfabriek, samen met RLSD.

Project 'otterland' in Scheldevallei & SBP voor otter in Vlaanderen

De trekkende partners van het regionaal Otterland project zijn WWF-België, ANB, Regionaal Landschap Schelde-Durme (RLSD) en Regionaal Landschap Rivierenland (RL), in samenwerking met diverse actoren waaronder Natuurpunt en vzw Durme. Doelen zijn de waterrijke gebieden beter te verbinden met overige natuurgebieden, waterpartijen, rivieren en voormalige ontginningsplassen, knelpunten (ook door verkeer) voor de soort weg te werken, enz. <https://www.rlsd.be/projecten/otter-rlsd>

In 2021-2022 maakte het INBO in opdracht van ANB ook het **Soortenbeschermingsprogramma (SBP) otter** voor Vlaanderen. Hierbij werden ook voor het aandachtsgebied Scheldevallei (incl. zijrivieren Durme, Moervaart, ..) heel wat knelpunten en acties geformuleerd, samen en in overleg met het Otterland project, dus ook in samenwerking met medewerkers van onze werkgroep. Het SBP ging in 2023 van start, maar er zijn nog niet zoveel verkeersknelpunten aangepakt of andere acties uitgevoerd.

Tegelijk ging wel in 2024 het EU **Interreg project 'otter over de grens'** van start, met verschillende partners uit Vlaanderen en Nederland. In de regio is hiervoor o.a. vzw Durme betrokken voor inrichting van meer natte natuur op de verbinding tussen Donkmeer/Nieuwdonk en Kalkense meersen (i.s.m. provincie O-VI). Ook Natuurpunt, en WWF, RLSD, doen mee, o.a. voor ontsnippering van een aantal punten die in SBP otter zijn aangeduid. Voor het onderdeel monitoring kan onze werkgroep via Natuurpunt ook betrokken zijn.

7. Activiteiten en regionaal onderzoek 2024-2025

Vorbije:

-Joris heeft op 11 maart 2024 een ottersporen-wandeling geven voor geïnteresseerden uit de regio van Antitankgracht (Antwerpen) die meedoen met het meetnet otter. We gingen met succes op zoek naar sporen (spraints) in Molsbroek-Hamputten.

-Andere voorbije breed gerichte (incl. kinderen) otter- en beverwandelingen in Molsbroek en Donkmeer: Caroline

-Driedaagse otterexcursie Nederland (Weerribben-Wieden) 17-19 juni 2024, via Interreg project. Caroline is meegegaan.

-Nacht van de vleermuis ging op 30 augustus 2024 door in Hamme, met wandeling in het Meulenbroek (Joris & Frans, Natuurpunt i.s.m. vzw Durme).

-Otter in Waasland regio, stand van zaken onderzoek tot najaar 2024

Joris geeft op de vergadering een korte toelichting over de resultaten van het cameraval onderzoek. Onze één oog otter verscheen in oktober ook eens in de pers (Joris), na de melding van nieuwe waarnemingen in Willebroek.

Komende:

e-DNA waterstalen onderzoek 2024-2025

We bekijken of er in de toekomst nog meer e-DNA onderzoek in de regio kan gebeuren. Vanuit Natuurpunt Studie gaat men op verschillende locaties stalen nemen (worden dan door INBO geanalyseerd). We namen al contact op met Natuurpunt om bv. ook in Hamme in dat kader staalnames te kunnen nemen ifv. waterspitsmuis. Het is onduidelijk welke (mogelijke) link er is met het vernieuwde meetnet-otter waarbij ook onderzoek via eDNA zal gebeuren (zie hoofdstuk 6 hierboven).

Waterspitsmuis onderzoek 2024-2025

We bekijken o.a. nieuw onderzoek op één of meerdere locaties. Philippe kijkt met alle voorbije waarnemingen welke de beste locaties zijn, waarna verdere afspraken worden gemaakt tegen eind 2024 of begin 2025.

Inzet struikrover(s), mostela('s), gewone cameravallen, muisenvalletjes. ...

+ ook interne avond/dag voor braakballenonderzoek (Philippe), o.a. eerst zoeken beste kerkuil locaties (Joris geeft nog data van waarnemingen door).

Cameraval onderzoek (algemeen)

- Verschillende cameravallen in Wachtebeke, Moerbeke, Lokeren, Sint-Niklaas, Waasmunster, Zele, Berlare en Hamme worden ook in 2025 verder ingezet, o.a. voor opvolging otter (organisatie vooral via Joris, zie ook boven, en in Berlare ook verschillende met opvolging vanuit vzw Durme).
- Ook elders in de regio proberen we (tijdelijk) nog wat cameravallen in te zetten

Mopsvleermuisproject

We zullen in juli 2025 mogelijk opnieuw een zenderweekend organiseren (coördinatie Joris) i.s.m. NP vleermuizenwerkgroep, na het geslaagde zenderweekend van 2023. Ook winteractiviteit onderzoek 2024-2025 zal normaal uitgevoerd worden.

Monitoring bermbrug E17-Waasmunster

De bermbrug in Waasmunster (ook wel ecoveloduct genaamd) is midden 2024 afgewerkt, zie o.a. <https://www.waaskrant.be/nieuws/28446-ecoveloduct-waasmunster-geopend>

In het najaar was er een bestek vanuit de Vlaamse overheid, voor de monitoring van verschillende recent aangelegde bermbruggen in Vlaanderen.

→ Joris maakte voor de bermbrug in Waasmunster een afspraak met Natuurpunt Studie voor vleermuisonderzoek (uitvoering door Joris) + mogelijkheid om vanuit onze werkgroep ook het geplande zoogdieronderzoek uit te voeren (lifetraps + sporen), als er interesse is. Voorwaarde: Natuurpunt moet aanbesteding nog winnen. Er zou dan wat extra geld kunnen binnenkomen voor onze werkgroep. Nieuws zal nog gecommuniceerd worden. → Ondertussen (januari 2025) kwam het goede nieuws dat Natuurpunt de aanbesteding heeft gewonnen. Afspraken voor medewerking van onze werkgroep zullen begin 2025 worden gemaakt.

Volgende vergadering is wellicht de interne braakballen-avond ergens febr-maart 2025.